

Tidig upptäckt, tidiga insatser i Alingsås

Projektplan för pilotprojekt i västra hälso- och sjukvårdsnämndens område
22-10-28

Upprättad av Anna Lundgren, lokal projektledare
Godkänd av projektägare och SAMLA

Innehållsförteckning

1. Inledning

1.1 Bakgrund

1.2 Syfte och mål

1.3 Målgrupp barn

2. Genomförande

2.1 Metod

2.2 Tids- och aktivitetsplan

2.3 Organisation

2.4 Ekonomi

3. Uppföljning och utvärdering

3.1 Uppföljning av mål

3.2 Rapporterings- och informationsvägar

3.3 Metoder för utvärdering

3.4 Leverans av resultat

4. Utmaningar och riskhantering

5. Styrande förutsättningar

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Projekt *Tidig upptäckt, tidiga insatser* startade i VGR 2018 med Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som projektägare och på uppdrag av Södra hälso- och sjukvårdsnämnden. Under projektet i Södra Älvsborg arbetades en modell fram med nya arbetssätt för samverkan och samarbete kring små barn med misstanke om utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser. Arbetssätten prövades i Mark och Svenljunga kommun under 2019-2020 med goda utvärderingsresultat. Ett arbete med spridning av arbetssätten till större delar av Södra Älvsborg pågår nu på initiativ från berörd politisk nämnd.

Projektet *Tidig upptäckt, tidiga insatser* anslöt även till Regionala Barnuppdragets (RBU) pilotnätverk 2019. Projektet har sedan dess ingått som en av flera lärandepiloter inom ramen för RBU och hör där till utvecklingsområde Nära Vård. Vid resultatleverans till RBU:s styrgrupp från pilotverksamhet i Mark och Svenljunga konstaterades att modellen utgör ett konkret exempel att bygga vidare på regionalt. Utveckling och spridning av arbetssätt till större delar av VGR är dock en komplex och utmanande uppgift. Beslut fattades därför att som nästa steg fortsätta att pröva arbetssätt på fler platser i regionen. Under 2021/2022 har fortsatt arbete med spridning i Södra Älvsborg, med Borås som nästa kommun på tur, fortsatt som breddningspilot inom RBU. En breddningspilot har också startats upp på uppdrag av Östra hälso- och sjukvårdsnämnden i Skaraborg med pilotverksamhet i Skövde. Ett regionalt processtöd, utgående från RBUs programgrupp, stödjer lokala projektledare i arbetet.

2022-03-23 beslutade även Västra hälso- och sjukvårdsnämnden att tilldela medel för projekt *Tidig upptäckt, tidiga insatser* i sitt nämndområde. Medlen fördelades till RBU utifrån önskemål om att projektet skall integreras med de andra, redan pågående breddningspiloterna i VGR. Regionhälsan har därefter tillfrågats och accepterat att vara ansvarig förvaltning på utförarsidan, för att i nära samverkan med berörda verksamheter inom kommun och hälso- och sjukvård starta pilotverksamhet. En lokal projektledare tillsattes under sommaren 2022.

I september-oktober 2022 presenterades modellen för SAMLA- Samverkan Lerum Alingsås och beslut togs där att pröva modellen i pilotprojekt i Alingsås kommun.

Målgruppen för föreliggande projekt är densamma som i de andra breddningspiloterna för *Tidig upptäckt, tidiga insatser* och pilotprojektet planeras att bedrivas i nära samarbete och erfarenhetsutbyte med ovan beskrivna projekt i andra delar av VGR. På önskemål från Västra hälso- och sjukvårdsnämnden kommer det att säkerställas att pilotprojektet sker i områden där asylsökande och nyanlända är välrepresenterade på BVC.

1.2 Syfte och mål

Syfte

Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för att små barn med misstanke om utvecklingsrelaterade funktionsavvikelse får en så gynnsam utveckling som möjligt med ökad fysisk, psykisk och social hälsa som följd. Genom att förändra arbetssätt för målgruppen mot en mer nära och sammanhållen vård och omsorg, kan hälsa främjas för barnet med familj.

Övergripande mål

Projektets övergripande mål är att skapa förutsättningar för att barn med misstanke om utvecklingsrelaterade funktionsavvikelse upptäcks och får effektiva och väl anpassade insatser så tidigt som möjligt. Barnen skall inte behöva slussas runt och ha väntetider mellan olika vårdgivare i den omfattning som de har idag. Att utveckla och etablera samarbetsformer för samordning av insatser *inom* hälso- och sjukvården och *mellan* kommun och hälso- och sjukvård för målgruppen är centralt. Projektet ska förbättra samverkan runt individen och verksamheterna ska samlas kring barnet med familj.

Projekt mål

- Pröva och utvärdera arbetssätt från projekt *Tidig upptäckt, tidiga insatser* (Småbarnsteam) i Västra hälso- och sjukvårdsnämndens område, i Alingsås kommun, för att därefter kunna ta ställning till eventuell vidare spridning av arbetssätt. Vissa lokala anpassningar av arbetssätt kan komma att behöva göras.
- Förse regionalt processtöd inom Regionala barnuppdraget med underlag från ytterligare ett geografiskt område kring nyttor, utmaningar och vad som kan behöva anpassas och utvecklas vidare gällande arbetssätten i modellen.

1.3 Målgrupp barn

Små barn (under småbarnsåren och fram till skolstart) med misstanke om utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser, som ännu inte erhållit eventuell/-a diagnos/-er och/eller vårdkontakter inom specialistsjukvården för sina svårigheter.

Denna grupp barn behöver i hög grad tvärprofessionella och tvärsektoriella ändamålsenliga samordnade insatser utifrån svårigheter och behov. Målgruppen barn har ofta många och splittrade kontakter inom hälso- och sjukvården tidigt i vårdprocessen idag.

Diagnosgrupper som inkluderas i begreppet utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser: Intellektuell funktionsnedsättning, generell utvecklingsförsening, ospecificerad intellektuell funktionsnedsättning, olika språk- och kommunikationsstörningar, autismspektrumtillstånd, ADHD, utvecklingsrelaterade störningar av motorisk utveckling, specifika inlärningssvårigheter, och tics-problematik. Det finns också flera barnneurologiska och barnmedicinska tillstånd som ibland och ibland inte sammanfaller med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser.

2. Genomförande

2.1 Metod

- Pilotprojektet i Västra hälso- och sjukvårdsnämndens område sker i nära samverkan mellan lokal styr- och arbetsgrupp, projektledare, andra för uppdraget relevanta professionella samt RBU:s program- och styrgrupp.
- Då arbetssätt i projektet *Tidig upptäckt, tidiga insatser* i hög grad bygger på samverkan mellan olika verksamheter inom hälso- och sjukvård och kommun, är det av stor vikt att ett initialt förankringsarbete med berörda verksamheter och vårdssamverkan i närområdet sker. Samtliga berörda verksamheter behöver bjudas in till dialog.
- Projektet genomförs med målen som utgångspunkt och projektets aktivitetsplan kan delas in i följande faser (vilka till viss del pågår parallellt, se punkt 2.2):
  1. Genomförande av nulägesbeskrivning och omvärldsanalys gällande lokala förutsättningar och önskemål
  2. Förankra modell och arbetssätt för pilotverksamhet med berörda parter
  3. Pröva nya arbetssätt i pilotverksamhet
  4. Utvärdera, analysera och redovisa resultat i lokal rapport

2.2 Tids- och aktivitetsplan

Tid	Fas	Aktivitet
220701-221130	Nulägesbeskrivning och omvärldsanalys av lokala förutsättningar och önskemål	<ul style="list-style-type: none"> • Intervjuer med berörda verksamhetsrepresentanter • Samtal med professionella i berörda verksamheter • Dra lärdomar från liknande projekt regionalt och nationellt
220701-221231	Förankring av modell och arbetssätt inför pilotverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Dialog med berörda verksamheter kring upplägg av pilotverksamhet. Ställningstagande till eventuell anpassning av arbetssätt till lokala förutsättningar • Förankring och överenskommelser med berörda verksamheter angående kompetenser och bidrag till pilotverksamhet • Praktiska förberedelser inför pilotverksamhet
230101-230630	Genomförande av pilotverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Prövning av tvärprofessionellt och tvärsektorielt samarbete i Småbarnsteam • Prövning av tvärprofessionellt och tvärsektorielt samarbete vid specialist-BVC
230101-231231	Utvärdering	<ul style="list-style-type: none"> • Analys och slutsatser i rapport levereras till lokal projektägare samt RBU:s styrgrupp

2.3 Organisation

- Regionhälsan är ansvarig förvaltning på utförarsidan och driver projektet i nära samarbete med berörda verksamheter och lokal vårdsamverkan, SAMLA.
- Lokalt projekt fungerar autonomt och har en egen projektorganisation med styr- och arbetsgrupp samt projektledare. Lokal projektledare ansvarar för att föra projektet framåt, med stöd av arbetsgrupp och under ledning av styrgrupp.
- Verksamheter som i någon form involveras i projektet är BHV/Primärvård, Central barnhälsovård, Barnlogopedi, Barn- och ungdomsmedicin, Barn- och ungdomspsykiatri, Psykologmottagningar föräldraskap och små barn, Barn- och ungdomshabilitering, kommunens barn- och elevhälsa, förskoleförvaltning och socialtjänst samt eventuellt Vårdval Rehab.
- Projektledare arbetar nära andra projektledare för projekt *Tidig upptäckt, tidiga insatser* i VGR och erhåller stöd från regionalt processtöd som samordnar arbetet med breddningspiloter i VGR samt koordinerar och driver parallellt olika frågor där samarbete över delregionala gränser lämpar sig.
- Vid behov av att stämma av och lyfta frågor med ett bredare nätverk och utifrån regionalt perspektiv kan det regionala småbarnsreferensnätverket användas.

2.3 Organisation forts

Projektägare

Regionhälsan, Områdeschef Lina Ljung Roseke

Styrgrupp

Sara Dahlin, Verksamhetschef barn- och ungdomsförvaltningen, Alingsås kommun

Pia Croona, Verksamhetschef förskola, Alingsås kommun

Jenny Nilsson, Verksamhetschef, Noltorp vårdcentral, Rehab och UPH -Unga psykiska hälsa

Karin Hansson, Vårdcentralchef, Närhälsan Sörhaga vårdcentral

Lina Ljung Roseke, Områdeschef, Barn- och ungdomsmedicinsk mottagning, Södra Älvsborg

Jenny Linder, Verksamhetschef, Verksamhetsområde Psykiatri, Södra Älvsborgs Sjukhus

Elisabeth Tullhage, Områdeschef, Psykologmottagningar föräldraskap och små barn, Regionhälsan

Stina Ekdahl, Enhetschef, Barn- och ungdomshabiliteringen Alingsås

Klara Modig, t.f. Avdelningschef, Logopedimottagning, Alingsås lasarett

Lena Arvidsson, processledare, SAMLA- samverkan Lerum Alingsås

Politisk representation, avvaktar ny politisk organisation

Arbetsgrupp

Enhetschefer från berörda verksamheter (NOSAM barn och unga?)

Referensgrupp

Regionala Småbarnsreferensnätverket, lyfts via regionalt processtöd

Projektledning

Anna Lundgren utses till lokal projektledare på 30%. Projektledare har tillgång till regionalt processtöd Karin Berg, RBU samt processledare Lena Arvidsson, SAMLA.

2.4 Ekonomi

- Västra hälso- och sjukvårdsnämnden fördelar 400 tkr under 2022 för att pröva arbetssätt från projekt *Tidig upptäckt, tidiga insatser* i Västra hälso- och sjukvårdsnämndens område. Medlen kommer från statsbidrag Psykisk hälsa.
- Muntligen har förmedlats att ytterligare medel kommer att tilldelas under 2023 så att pilotverksamhet kan genomföras under rimlig projekttid.
- Projektmedel skall täcka finansiering av projektledare på 30% med start 2022-07-01 samt vid behov vissa kostnader i samband med genomförande av pilotverksamhet.

3. Uppföljning och utvärdering

3.1 Uppföljning av mål

- För att upprätthålla fokus på övergripande mål och projektmål under projektets gång kommer regelbunden rapportering att ske (se punkt 3.2).
- Vid projektets slut sammanställs en rapport där måluppfyllelse utvärderas (se punkt 3.4).

3.2 Rapporterings- och informationsvägar

- Regelbunden rapportering (muntligt och/eller skriftligt) från projektledare till projektets styrgrupp/vårdsamverkan och vid behov politik.
- Berörda verksamheter får information löpande via representanter i arbets- och styrgrupp. Projektledare kan besöka berörda verksamheter och andra intresserade för genomgång av modell och nya arbetssätt efter överenskommelse med verksamhetsansvarig.
- Rapportering till RBU, fokusområde Nära vård, genom kontinuerlig kontakt med regionalt processtöd samt befintlig rapporteringsstruktur för piloter i lärandepilotnätverket.

3.3 Metoder för utvärdering

- Utvärderingsplan diskuteras och förankras i den lokala styrgruppen. Lokal projektledare ansvarar för genomförandet av utvärdering på sedvanligt sätt enligt definierad pilotprocess för piloter i RBU:s pilotnätverk.
- Utvärdering kommer att genomföras ur såväl patient- som verksamhetsperspektiv.
- Plan för utvärdering tas fram i samarbete med andra breddningspiloters lokala projektledare samt regionalt processtöd.
- Dataanalytiker från RBU:s programgrupp är behjälplig vid planering och genomförande av utvärderingsplan om så önskas.

3.4 Leverans av resultat

- Resultat, analys och slutsatser från pilotverksamhet i Västra hälso- och sjukvårdsnämndens område sammanställs av lokal projektledare i rapport som levereras till projektets styrgrupp inför projektslut.
- Uppföljning och utvärdering i enlighet med PDSA-baserat arbetssätt genomförs också löpande under pilotverksamhet. Via etablerade rapporterings- och informationsvägar (se 3.2) lyfts vid behov frågor, utmaningar och möjligheter under pågående pilot.
- Regionalt processtöd kommer att sammanställa en rapport från RBU avseende den samlade erfarenheten från RBU:s breddningspiloter. Föreliggande arbete med pilotverksamhet i Västra hälso- och sjukvårdsnämndens område kommer att bidra med viktiga lärdomar till rapporten.
- Kontinuerlig dialog och återkoppling mellan Regionhälsan, aktuell vårdssamverkan och RBU kommer också att föras under projektiden.

4. Utmaningar och riskhantering

4. Utmaningar och riskhantering

- Fokus på mer samverkan och mindre ”stuprörstänk” är efterfrågat i och mellan många verksamheter, dock kan det bli utmanade att förändra invanda arbetssätt. För att framgångsrikt kunna förändra arbetssätt är kontinuerlig dialog kring detta, med alla berörda parter, av stor vikt.
- Kommuners olika förutsättningar och storlek kräver olika arbetssätt. Exempelvis: olika lokala utarbetade processer kring samarbete mellan och inom kommunen och hälso- och sjukvården, olika rutiner och dokumentationssystem, specialpedagogiska insatser på förskolor i egen regi. Således är lokal omvärldsanalys av stor vikt och lokala anpassningar kan komma att behöva göras.
- De nya arbetssätten förväntas prövas inom ramen för verksamheters befintliga budget. Det blir därför viktigt att involverade verksamheter arbetar tillsammans för att se möjligheter kring frågor såsom lokal, samordning och administration.
- Riskanalys utifrån patientsäkerhets- och arbetsmiljöperspektiv genomfördes inför första pilotverksamhet i Mark och Svenljunga kommun. Eventuellt behov av ny riskanalys inför pilotverksamhet i föreliggande pilot kommer att diskuteras med ansvarig styrgrupp.
- Prövning och analys av barnets bästa kommer att genomföras i det regionala arbetet med modellen inför förslag till beslut på regional nivå.

5. Styrande förutsättningar

5. Styrande förutsättningar

- Att pröva en ny modell för samverkan och samarbete kräver en ordentlig förankring i de olika verksamheter som berörs.
- Arbetet är beroende av regionala riktlinjer och rekommendationer angående tidig upptäckt avseende utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser hos barn.
- Genomförande av pilotverksamhet i breddningspiloter för *Tidig upptäckt, tidiga insatser* påverkas av resurstillgång i verksamheterna samt de involverade parternas tidigare arbetssätt och rutiner.